

**Světová zdravotnická
organizace –
World Health Organization
(WHO)**

- V roce 1945 na Konferenci OSN její účastníci jednohlasně schválili návrh Brazílie a Číny na vytvoření nezávislé mezinárodní zdravotnické organizace v rámci OSN.
- V r. 1946 v New Yorku podepsalo 61 států z celého světa včetně Československa (které vystupuje po rozdělení státu v r. 1993 jako samostatný členský stát) [Zakládací smlouvu](#) Světové zdravotnické organizace.

- Zakládací smlouva nabyla platnosti 7. dubna 1948, když 26 z 61 států, které ji podepsaly, ratifikovaly svůj podpis a uložily oficiální ratifikační listiny u generálního tajemníka OSN.
- Toto datum – 7. duben 1948 – je uznáváno jako datum vzniku Světové zdravotnické organizace. Od té doby se tento den na celém světě oslavuje jako Světový den zdraví.

Organizační struktura WHO

- WHO strukturálně rozděluje svoji působnost podle lokalit na regionální úřady. Jde o:
- Regionální úřad pro Afriku (AFRO) – Brazzaville (Kongo)
- Regionální úřad pro Severní a Jižní Ameriku (AMRO/PAHO) – Washington (USA)
- Regionální úřad pro východní Středomoří (EMRO) – Káhira (Egypt)
- Regionální úřad pro Evropu (EURO) - Kodaň (Dánsko) –
současnou ředitelkou je Dr. Zsuzsanna Jakab
- Regionální úřad pro jihovýchodní Asii (SEARO) – Dillí (Indie)
- Regionální úřad pro západní Pacifik (WPRO) – Manila (Filipíny)

- WHO je mezinárodním koordinátorem zdravotních záležitostí členských států.
- Jejím hlavním posláním je pomáhat vládám nést odpovědnost za zdraví občanů, posilovat účast jiných než jen zdravotnických rezortů na plnění zdravotních programů a zvyšovat podíl veřejnosti na péči o zdraví.

Cíle WHO jsou vysoké:

- dosažení nejvyšší možné úrovně zdraví všech lidí na celém světě, protože WHO považuje právo na zdraví za jedno z nejzákladnějších práv každého člověka bez ohledu na rasu, náboženství, politické přesvědčení, hospodářské nebo sociální postavení.
- Aby se zdravotní stav lidstva skutečně zlepšoval, přijímala WHO cíleně plánované programy na řešení konkrétních zásadních problémů – např. v současnosti jsou to programy prevence úrazů, otrav a násilí a celé řady dalších.

Úloha WHO k ovlivnění zdraví populace v jednotlivých členských státech

- **Aktivity a strategie WHO** se realizují především cestou *podpory zdraví a primární prevence*.

Jde o tyto strategie:

- A) *Klíčové rezoluce a strategie přijímané nejvyššími zasedáními WHO* - zaměřené na redukci nejzávažnějších rizik s významným dopadem na zdraví
- B) *Koncepční programy* – komplexní metodika k tvorbě zdravotní politiky
- C) *Dílčí projekty a programy podpory zdraví*

- D) ***Komunitní přístupy*** – programy (Zdravá města, Školy podporující zdraví, Podpora zdraví na pracovišti, Bezpečné komunity aj.)
- E) ***Kampaně, tiskové materiály:***
 - WHO realizuje celou řadu kampaní, některé samostatně, některé ve spolupráci s OSN, např.
 - **Světový den zdraví – 7. duben proti globálnímu násilí – zesílení dopadu, zprávy o zdraví**

- **Další dny vyhlášené WHO a OSN**
společně:(možnost propojení, plánování akcí, společná příprava – zesílení efektu)
- **Příklady:**
 - Světový den bez tabáku
 - Mental Health day
 - TB day
 - Blood Safety Day
 - AIDS day a další

Ad A) Klíčové rezoluce a strategie přijímané nejvyššími zasedáními WHO (WHA, RC)

- Globální strategie zaměřená na výživu, fyzickou aktivitu a zdraví, Charta proti obezitě
- Akční plán proti alkoholu
- Strategie životní prostředí a zdraví dětí (CEHAPE) - pokračování na ministerské konferenci v Parmě Zdraví a životní prostředí
- Deklarace a akční plán o duševním zdraví pro Evropu
- Rámcová úmluva o kontrole tabáku (FCTC)

Ad B) Koncepční programy WHO

- **Zdraví 21 (Health 21)** – neboli 21 cílů pro 21. století.
- V současnosti je již přijata další strategie:
Health 2020 – nově přijatá strategie Evropského regionu - Regional Committee (RC62)

Ad C) Dílčí projekty podpory zdraví a strategické přístupy

- Ozdravení výživy
- Omezování kuřáctví
- Omezování a zvládání nadměrného stresu
- Zlepšení reprodukčního zdraví
- Omezování spotřeby alkoholu
- Optimalizace pohybové aktivity
- Prevence škodlivého užívání drog
- Prevence úrazů a otrav

Ad D) Komunitní projekty

- Zdravá města
- Zdravé školy, školky
- Podpora zdraví na pracovišti
- Komplexní preventivní projekt CINDI
- Síť „Regiony pro zdraví“
- Bezpečná komunita – Bezpečná škola
- Nemocnice podporující zdraví (HPH) aj.

Nástroje WHO k prosazení přijatých strategií a doporučení

- **Zaměření se na skupinu populace – komunitu**, charakterizovanou společně sdíleným prostředím – **komunitní programy**
- **Networking** - propojení do sítí, spolupráce, předávání informací, sdílení stejných metodik, poučení z dobré i špatné praxe
- **Plánovaný rozvoj, ne jednorázové akce**
- **Průběžné vyhodnocování**

Vybrané významné projekty WHO s participací ČR

- 1. HBSC – Health Behavior of School-Aged Children**
- 2. ELSPAC - European Longitudinal Study of Pregnancy and Childhood, čili Evropská dlouhodobá studie těhotenství a dětství, později European Longitudinal Study of Parenthood and Childhood (Evropská dlouhodobá studie rodičovství a dětství)**

- Další informace o WHO na webovských stránkách: www.who.int,
www.euro.who.int, www.who.cz
- HBSC -
<http://www.euro.who.int/childhealthdev>
- ELSPAC –
<http://ww.elspac.cz>

